



PROJEKTIN LOPPURAPORTTI (tiivistelmä) Ympäristötukineuvonta Saaristomeren suojelussa

Projektin tavoitteena oli tarjota neuvontaa ja suunnitteluapua sekä etsiä ja löytää Varsinais-Suomesta, lähinnä Paimion- ja Salonjokien valuma-alueilta ja saaristo/rannikkokunnista muutamia hyviä kohteita, joissa voitaisiin maatalouden erityisympäristötuella toteuttaa vesiensuojelullisia erityistoimia kuten perustaa suojavyöhykkeitä, laskeutusaltaita, kosteikkoja ja myös vesielementtejä sisältäviä luonnon monimuotoisuutta edistäviä alueita. Projekti oli kokeiluhankeluonteinen sikäli, että toisena tavoitteena oli etsiä hyviä kohteita ja mahdollisesti hankkeistaa niitä.

Projektin toteutukseen varattiin aikaa yhteensä noin 6kk, joka toteutui kahdessa osassa. Hanketta toteutettiin järjestämällä viljelijöille neljä neuvonta- ja koulutustilaisuutta, olemalla mukana viljelijöille suunnatuissa muissa ympäristötukikoulutuksissa, menemällä tiloille arvioimaan erityistoimenpiteiden tarvetta ja toteutusmahdollisuuksia sekä auttamaan hoitosuunnitelmien ja tukihakemusten laadinnassa. Tietoa suunnitteluavun saamisen mahdollisuudesta välitettiin paitsi maaseutusihhteereiden kautta myös paikallisten tiedotuskanavien kautta ja mm. Centrum Balticumin Saaristomeren Suojelurahaston järjestämissä tiedotustilaisuuksissa.

Tilakohtaisia arviointi- ja neuvontakäyntejä tehtiin 19 tilalle, joista viidellätoista oli sopivia erityistukikohteita. Neuvontatyö tuotti suojavyöhykesuunnitelmia seitsemälle tilalle Paraisilla, Tarvasjoella ja Pöytyällä, yhteensä noin 14 ha ja noin 3,5 km rantaviivaa. Kaksi tilaa valitsi 5- tai 10-vuotisen suojavyöhykkeen sijaan helppohoitaisemman 2-vuotisen "hoidettu pelto" -vaihtoehdon. Luonnon monimuotoisuuden kehittämis- ja hoitosuunnitelmia tehtiin Somerolla kahdelle tilalle yhteensä yli 21 ha. Kohteet sisälsivät myös puroihin ja valtaojiin padottuja pienimuotoisia kosteikkoja ja laskeutuslampia. Tarvasjoen rannoilta löytyi myös vesiensuojelullisesti erinomainen perinnebiotooppi. Laskeutusallas/kosteikko-investointitukisuunnitelmia laadittiin vuoden 2008 hakuun yksi kappale. Vuoden 2009 hakuun kesäkuun loppuun mennessä tullee kolme merkittävää kohdetta lisää, joista saattaisi olla mahdollista muodostaa jopa oma hankkeensa.

PROJEKTIN TOTEUTUS JA YHTEISTYÖ

Projektin kohderyhmä oli laajasti ottaen varsinaissuomalaiset maanviljelijät, erityisesti Paimion-Tarvasjoen ja Salonjoen varsilla, mutta myös saaristo- ja rannikkokunnissa. Kohteiden etsinnässä merkittävä yhteistyötaho oli kuntien maaseutuviranomaiset. Myös MTK:n paikallisjärjestöt ja muut viljelijäyhdistykset olivat tärkeitä yhteistyökumppaneita koulutus- ja neuvontatilaisuuksien järjestämisessä.

Projektin toteuttajataho oli Turun ammattikorkeakoulu. Hanketta taloudellisesti tukeva Centrum Balticumin Saaristomeren Suojelurahasto seurasi toteutumista tiiviisti ja järjesti myös tiedotusta.

JULKISUUS JA TIEDOTTAMINEN

Neuvontahankkeesta tiedotettiin viljelijöille kohdealueen kuntien maaseutuviranomaisten kautta viljelijäpostin liitteenä. Lisäksi ainakin Marttilan ja Tarvasjo-



en kuntalaistiedotteessa oli iso ilmoitus hankkeesta ja sen tarjoamasta suunniteluavusta. Hankkeesta oli esite jaossa myös "Kosken kohaus" -tapahtumassa. Vakka-Suomen Sanomat uutisoi myös neuvontahankkeen.

Tätä ja muita Saaristomeren Suojelurahaston tukemia hankkeita esiteltiin myös marraskuussa Nautelankoskella järjestetyssä tiedotustilaisuudessa.

PROJEKTIN TULOKSET

Projekti aloitettiin kesällä 2008. Alkuvaiheessa selvitettiin alueella aiemmin tehdyt selvitykset ja kartoitukset sekä muut vastaavanlaiset hankkeet ja toimet. Projektilla ei ollut asetettu mitään lukumääräistä tai muuta "numerollista" tavoitetta, se oli enemmänkin haku- ja kokeiluhanke – myös keston puolesta. Kuitenkin joitain luvuilla ilmaistaviakin tuloksia saavutettiin.

Koulutus/neuvontatilaisuuksia pidettiin neljä kertaa, lisäksi hanketta esiteltiin kahdessa viljelijäjärjestön kokouksessa sekä kahdessa viljelijöille suunnatussa tukihakemusten täyttöillalla.

Tilakohtaisia arviointi- ja neuvontakäyntejä tehtiin 19 tilalle, joista 15:ta oli sopivia erityistukikohteita – neljällä ehdot eivät täyttyneet.

Neuvontatyö tuotti suojavyöhykesuunnitelmia seitsemälle tilalle Paraisilla, Tarvasjoella ja Pöytyällä, yhteensä noin 14 ha ja noin 3,5 km rantaviivaa. Lisäksi kaksi tilaa valitsi 5- tai 10-vuotisen suojavyöhykkeen sijaan helppohoitoisemman 2-vuotisen "hoidettu pelto" -vaihtoehdon, mikä ei vaatinut hoitosuunnitelman tekoa.

Luonnon monimuotoisuuden kehittämisen- ja hoitosuunnitelmia tehtiin Somerolla kahdelle tilalle yhteensä yli 21 ha, kohteet sisälsivät myös puroihin ja valtaojiin padottuja pienimuotoisia kosteikkoja ja laskeutuslampia.

Tarvasjoen rannoilta löytyi myös vesiensuojellisia osia sisältävä erinomainen perinnebiotooppi.

Laskeutusallas/kosteikko -investointitukisuunnitelmia laadittiin vuoden 2008 hakuun yksi kappale. Vuoden 2009 hakuun kesäkuun loppuun mennessä tulee kolme merkittävää kohdetta lisää, joista saattaisi olla mahdollista muodostaa jopa omat hankkeensa.

Em. konkreettisten tulosten lisäksi levitettiin tietoa huomattavalle määrälle viljelijöitä. On oletettavaa, että tämä työ poikii tilakohtaisia toimenpiteitä jatkossa. Samalla luotiin maaperää tulevalle neuvontatyölle, jonka tarve on osoittautunut ilmeiseksi.

PROJEKTIN INNOVATIIVISUUS

Projektissa kokeiltiin yleisen tiedottamisen ja neuvonnan lisäksi "etsivää neuvontaa" eli ensin selvitettiin kartta- ja muuna työnä alueet, joilla olisi tarvetta vesiensuojelluksiin erityistoimiin. Seuraavaksi selvitettiin ko. alueen maanomistajat ja viljelijät ja kolmannessa vaiheessa tarjottiin näille tahoille arviointi- ja suunnitteluapua erityisympäristöjen saamiseksi.